

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קז.

עין משפט נר מצוה

מד א מיי פ"ז מהל' נכרות (הל' טו) [עין חב"ג] מיי שם ס"ק טן ופכ"ט מהל' שנת הלכה ח סגנו עשין טט טו"ש"ע א"ח ס"י קפ"ט ס"ב ופי' ערב ס"ט וס"י רפט ס"ב] ופי' רלו ס"ב: ב [טו"ש"ע א"ח ס"י קפ"ט ס"ב]:
מה ג מיי פכ"ט מהל' שנת הלכה ו טו"ש"ע א"ח ס"י ק"ל ספי"ג וס"י רע"א ספי"ג י:

אמר רבא הילכתא טעם מקדש. וכן הלכה: **אמרימר** מתני דלא לאו הכי היינו לישנא קמא והלכה כלשנא קמא דמנדיל עד רביעי בשבת כדאמר רבי חייה לעיל וצמעה בצא שחל להיות צמוז"ש נמי רגילין להבדיל אחר התענית וכן צקדר דרב עמרם: **ושמע מינה מבריא בל השבת** ב"ה. לא שמעינן מינה אלא כל היום אלא נקט הכי משום דהלכה כן:

אדרב ברביה ב'. דקצטר דצרכים אין לו הפרה ואין הלכה כן אלא דוקא על דעת רביס אין לו הפרה וצמקוס אחר מפורש (גיטין דף נ"א): **אם טעם מלא אונמא יצא.** ודמפרש צינמא (דף פ.) כל שאילו מסלקו לנד אחד יראה כמלא לוגמיו והוי פחות מרביעיית כדאמרין התם אצל מלא לוגמיו אמרינן התם דהוי יותר מרביעיית^ב ונראה שהוא רוב רביעיית דאמרין לקמן והוא דשמה רובא דכסא דדוקא לאדם צינוני אצל לעג מלך הנשם צעי טפי כדאמרין (ע"ה):

סמוך למנחה. תימה אמאי קרי ליה מנחה דאי משום דמנחה היתה קרינה צין הערבים הלא גם בשחר קרינה מנחת צמימין ומנחת תמיד וי"ל בשחר יש גם אחר תפלת שחרית ועוד דאמרין צפרק קמא דצרכות (דף י"א): הוי וזיר צתפלא מנחה שאף אליהו לא נענה אלא צתפלת מנחה ושמה צשעת הקרבת מנחה שאלו היה שעת רלון ס):
ואתי

תחליפא בר אבימי אמר שמואל כשם שאין מקדשין עליו כך אין מבדילין עליו לוי שדר ליה לר' שיכרא בר תליסר מגני טעמיה הוה בסים טובא אמר כגון זה ראוי לקדש עליו ולומר עליו כל שירות ותושבחות שבעולם בליליא צעריה אמר^ט מיסרן ומפיים אמר רב יוסף אדור ברביה דלא אישתי שיכרא אמר רבא אישתי מי זוריון ולא אישתי שיכרא ואמר רבא תיהוי שקיותיה שיכרא מאן דמקדש אישיכרא רב אישכחיה רב הונא דקדיש אישיכרא אמר ליה שרי אבא למיקני איסתורי משיכרא ת"ר אין מקדשין אלא על היין ואין מברכין אלא על היין אטו אישיכרא ואמאי מי לא מברכין עליהו שהכל נהיה בדרבו אמר אביי הכי קאמר: אין אומרים הבא כוס של ברכה לברך אלא על היין ת"ר אין מקדשין על השכר משום ר' אלעזר בר רבי שמעון אמרו מקדשין מטעמת יין כל שהוא ר' יוסי בר יהודה אומר מלא לוגמא אמר רב הונא אמר רב וכן תני רב גידל דמן גרש^ט: המקדש וטעם מלא לוגמא יצא ואם לאו לא יצא אמר רב נחמן בר יצחק אגא תנינא לה לא גידול בר מנשיא ולא גידול בר מניומוי אלא גידול סתמא למאי נפקא מינה למירמא דיד' ארדידיה: סמוך למנחה: איבעיא להו סמוך למנחה גדולה תנן או דילמא סמוך למנחה קטנה תנן סמוך למנחה גדולה תנן ומשום פסח דילמא אתי למימושך ואתי

כל השצם. כדאמרן לעיל [ק"ל]. עד יום רביעי: פירומו. שכן שעורים צלשון לע"ז צרו"ש: וסאיני. שכן תאניס: וסאני. שכן תומיס: שיכרא. שכן תמריס: בר פליטר מגני. שנתנו מים על התמריס ואחר שצבו נתן על תמריס אחרים וכן הביא תמריס עד י"ג פעמים:

מיסרן ומפיים. מלערין (ט) ובשעת שהיה מפיסין הן כלומר טונים הן וראוי לומר עליהן קידוש והצדלה: **אדור צרכים.** נדר שאין לו הפרה: **מי זוריון.** מי משרת הפשתן: שרי ליה אצא. התחלת לעשות שכן ולהשתכר צו (ט) מערב לכך הוא יפה צנינין ומקדש אתה עליו: כוס של צרכה. צרהמ"ו: מטעמה יין צבל שהו. אותה טעימה שאמרו המצרך לרין ציטעוס (י) צבל שהו: מנחה גדולה. (י) משבט שעות ומנחה ולמעלה זמן הקרבת תמיד כשאתה צא להקדימו: ומשום פסח. שמה יש צבעודה וימנע ויפגע מעשות פסח: או

רשב"ם
כל השצם בולס. כדאמרן לעיל (ט) עד יום רביעי. והכי ק"ל כרצא דלמר טעם מקדש ואם שכן ולא קידש מקדש למחר כל היום כולו וכן טעם מצדיל ואם לא הצדיל מצדיל והולך עד יום רביעי: וצם עווס. לן מעונה שלא אכל וקרא הוא דניאל (י): חמר מדינה. אין יין אחר צעיר הזאת כי אם שכן הלך מצדילין צו וכן הלכה. אצל מים לא היקרו חמר מדינה ואין מצדילין על המים אפילו היכה דליכה שכן ויין: שמעם מינה פלס. ג' צרכים צסידי הצדלה. ואף על גב דשמעינן מינה דמצדילין על חמר מדינה אע"פ שאין יין לא חשיב דלא איירי אלא צקדר הצדלה אי נמי מילתא דפשיטא הוא דכיון דאין יין אחר צעיר טוב צו ציביל על השכר משלש יבילי כלל: מסו לקדושי אשכרא. צמקוס שאין יין: פירומו. שכן שעורין: וסאיני. שכן תאניס: וסאני. שעושין שכן מפרי סנה כגון תומין. והללו חשוזין יותר ממתם שכן שלהם שהיה של תמריס: אצל אצדולי מצדילין. אציבא דרב: פליטר מגני. שנתן המים על תמריס ואח"כ נתן על התמריס אחרים וכן הביא אחרים עד שלש עשרה פעמים. ומגני נראה שהוא לשון אשר מגן לרין צידך (בדלשית יד) ומתרגמין ומסר והוא לשון מסר כך השיכרא היה כותש ג"כ ומשריט התמריס חדשים שלש עשרה פעמים: לעריה. שלשול. דתמריס משלשלין כדאמרין צכתוזות (דף י'): מיסרן ומפיים. צתמיה. וכי מי שמתער

רצוי הוא לפיים ולרלות להקציה ולומר עליו קידוש: אדור צרכים. נדר שאין לו הפרה: מי זוריון. מי משרת פשתן: שיכרא. שרי יהיה שלא יוכל לקנות יין מדה כנגד מדה: מקדש אישיכרא. ואע"פ שהיה יין צעירו. וטעמו משום דחביב ליה כדאמרן לעיל [ק"ל]: זמנין דחביבא ליה ריפתא מקדש אריפתא: שרי ליה אצא. התחיל לעשות שכן ולהשתכר צו ויפה צנינין ומקדש אתה עליו: ואין מצרכין. צרכת המזון כדמפרש לקמן: כוס של צרכה. צרכת המזון: ה"מ דלא קצע עליה אצל קצע עליה לים לן צה לא גרסינן כלל: מטעמה יין כל שהו. אותה טעימה שאמרו המצרך לרין ציטעוס אותה טעימה די צבל שהו: וטעם מלא לוגמא יאל ואם לאו לא יאל. והכי הילכתא. והוא שלא טעם אחד מכל המסודין אצל טעם אחד מהם יאלו כולן ידי חובתן ואע"פ שלא טעמו: אמר רב נחמן צר יצחק אגא תנינא לה. להיחא מתניתא משמיה דרב גידל (דמנרש) אצל איני מוכיר מי הוא שמא גידול צר מנשיא או גידול דמן נרש: מנחה גדולה. משש שעות ומנחה ולמעלה דהיינו זמן עשיית תמיד הערב כשאתה צא להקדימו כגון צערב הפסח שחל להיות צערב שבת שנשחט בשש ומנחה והפסח אחריו כדאמרין צתמיד נשחט (לעיל דף ט"ז). ומשום פסח. שמה יש צבעודה ויפגע מעשות פסח: או

(א) [לעיל ק"ה: ק"ל]: (ב) [לעיל ק"ל: א] ס"א ממיה (ד) [עין חב"ג: צ"ב: ו: ד"ה מר יוקא] (ה) ס"א רבין. (ו) [לעיל ק"ה: ו] ו"ג. (ז) [עין חב"ג: שבת ט: ד"ה למא ותי גרסתא הכא לעשות כלום] (ח) [פי' מסרי הדעת כמו המסות שבה צרכים רכיס והוא מתוק ומפתה בני אדם לשמותו ואח"כ מצני מלשון המפס מורסא ערוך ערך מפס גרם מיסרן ומפיים] (ט) עירובין ע"ז: (י) [משש שמו י"א צפי הרשעים] (יא) [דף ק"ל: ט] צפ"א: ומשנה (ט) [ועי' חוב' עירובין ע"ז: ד"ה אם וס' וימא דף פ. ד"ה הכי וס' שבת ע"ז: ד"ה ויעמרו] (ט) [שין למשה דלעיל י"ט: (ב) [ונצלוהיה ללעיל מה ע"ד דפוס פלאך כתיב צור"ל ונקאלת זאת התפלה מנחה מפני צשעת עשירות מן היום שצבר צו אדם הראשון מזה חוה שצמח לצוח היום ומתרגמין למנח יומא ע"כ].

הגהות הב"ח
(א) גבי בעי מניה רב חסדא מרב הונא מסו לקדושי אשיכרא כצ"ל: (ב) רש"י ד"ה מדינה ומפיים מצריין הוה אכל בשעת שהיה: (א) בשעת ד"ה שרי וכו' ולהשתכר צו לכ לול וימית מערב ומנחה: (ב) שם ד"ה מטעמה וכו' שיטעוס די צבל שהו:

לעני רש"י
ברוש"ש [בריי"ש]. ש"ך שעורים (בין בירה).

מוסף רש"י
מר יוקא ומר קשישא. וסם שהיה שוין. אלא שהגדול קורין לו מר קשישא ולעני קורין לו מר יוקא (כתובות פ"ט ועי' חב"ג: ב"ב: ד"ה סו).
מוסף תוספות
א. ומלא לוגמיו דאמרין הכא ע"כ לאו דוקא, אלא כדי שיסלקנו לצד אחד ויראה כמלא לוגמיו. מי הרין. ב. ואי אפשר שהיה בכל הכוס אין צריך שיהי בו אלא רביעית. סס.

[א] [לפני שם צמיר (ד' ד')] הני ורובן נמי לא יעבי ליה לאסור יין מזה כיון דפסח לאסור קאל מין מלי ושכר ש"מ מרמי ע"כ וגי רפ"ט מין אונ"ש"ע.]